

MULTIMOTIVAČNÍ MŘÍŽKA

Recenze metody

AUTOR RECENZE: MARTINA TICHÁ¹

datum vzniku recenze:	6. 12. 2020
1.1 název nástroje:	Multimotivační mřížka pro afilaci, výkon a moc
zkrácený název:	MMG
1.2 původní název:	Multi-Motiv-Gitter für Anschluss, Leistung und Macht
1.4 autoři původního testu:	Heinz-Dieter Schmalt, Kurt Sokolowski, Thomas A. Langens
1.3 autoři lokální adaptace:	Ladislav Koubek
1.7 lokální distributor:	Psychodiagnostika, s.r.o.
1.9.1/1.9.2 datum vydání:	2000/2010

Obecné informace

Multimotivační mřížka (MMG) je semiprojektivní metoda k měření implicitních motivů *afilace, výkonu a moci* a jejich komponent *očekávání* a *strachu*. Obsahuje celkem 6 škál: Očekávání afilace, Očekávání úspěchu, Očekávání kontroly, Strach z odmítnutí, Strach z neúspěchu, Strach ze ztráty kontroly; každá škála je měřena 12 položkami. Podnětový materiál se skládá ze 14 obrázků lidí v různých běžných situacích (např. Pracovní přestávka), které v sobě obsahují podněty pro různé komponenty motivů. Ke každé obrazové situaci jsou vztažena tvrzení, reprezentující motivy po stránce typických emocí, kognice, očekávání cíle a jednání (např. „V těchto situacích chce mít člověk vliv“ nebo „Zde může člověk ztratit respekt“). Proband indikuje svůj souhlas či nesouhlas s tvrzením odpovědí *ano* × *ne*.

Autory zamýšlené využití MMG je v oblasti psychologie práce pro nalezení vhodného pracovního uplatnění, v klinické oblasti při analyzování terapeutické motivace anebo obav pacientů, taktéž ve školní oblasti a při výběru profese, ve sportu a volném čase. Výhodou semiprojektivní metody je, že předloha situace není uskutečněna formou

¹ Katedra psychologie, Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity, Joštova 10, 602 00 Brno.

předem interpretovaných scénářů; odpovědi ale současně nejsou zcela volně tvořené jako například v případě projektivního TAT (Schmalt, Sokolowski a Langens, 2010).

Vývoj

Metoda MMG byla vyvinuta v Německu a umožňuje současně měřit motivy, které byly v minulosti obdobným způsobem měřeny samostatně (Sokolowski, 1992; Schmalt, 1976; Schmalt, 1987). Aktuální verze s 94 položkami představuje čtvrtou zkrácenou revizi. Bližší informace o postupech zkrácení manuál neposkytuje, autoři odkazují na předchozí studie (Schmalt, Sokolowski a Langens, 1994). Srovnání s nezkrácenou verzí lze nalézt v rámci studie Sokolowski a kol. (2000). Z poslední revize z roku 2000 vychází český překlad vydaný v roce 2010.

Pojetí konstruktů motivace vychází z prací Murraye (1938/2007), McClellanda (1987b) a Wintera (1973), kteří potřebu moci, afiliace a výkonu teoreticky rozpracovali a popsali včetně typického hodnocení určitých situací, činností a cílů jednání. Motivované chování může být navíc řízeno snahou o dosažení cíle nebo vyhnutí se cíli, ke třem motivačním tendencím se tak přidaly ještě dimenze očekávání a strachu pro každou z nich.

MMG se zaměřuje na implicitní motivy, které jsou podle modelu duálních procesů motivace (McClelland, Koestner a Weinberger, 1989) dobrými prediktory toho, co lidé spontánně dělají, zatímco explicitní motivy souvisí spíše s vědomě zaměřeným a sociálně žádoucím chováním, které je spojeno s vynaložením určité námahy. Například v oblasti dobrovolnictví a pomáhajícího chování implicitní motivy predikují spontánní pomáhání a dlouhodobé trendy v chování, zatímco explicitní (self-reported) motivy mají vztah k vědomě zvažnému zapojení do strukturovaného dobrovolnictví (Perugini, Conner a Gorman, 2011; Aydinli, Bender, Chasiotis, Cemalcilar a Van de Vijver, 2014).

Předpoklady použití

Kromě standardních požadavků na nerušený průběh testování je předpokladem minimální věk respondenta 16 let. Metoda by měla být administrována tak, aby u respondentů nepotencovala snahu odpovídat způsobem, který považují za sociálně žádoucí (tj. explicitní motiv). V tomto ohledu je poněkud nešikovné provedení testového sešitu, jehož první strana s tabulkou vyhodnocení explicitně obsahuje pojmy afiliace, výkon, moc. Doporučuji proto první stranu z testového sešitu vyjmout před započítáním testování. Test lze administrovat individuálně i skupinovou formou. Další předpoklady týkající se velikosti skupiny či požadavků na examinátora nejsou uvedeny.

Administrace a skórování

Předmětem této recenze je forma „tužka-papír“, nicméně v českém i slovenském jazyce jsou dostupné i počítačové verze. Verze od společnosti Psychosoft umožňuje buď automatický výpočet hrubých a standardizovaných skóre standardně administrovaného testu (administrátor ručně zadává data do systému), nebo celkovou administraci počítačem včetně podnětového materiálu. Počítačový interpretační software pracuje se shodnými normami jako tištěná verze, výsledky jsou následně zobrazeny pomocí

jednoduchého diagramu. Dále existuje elektronická verze pro Vídeňský testový systém (Schmalt, Sokolowski a Langens, 2011), která je kromě češtiny a slovenštiny přeložena do 12 dalších jazyků. Oproti papírové verzi se liší novějšími (avšak rakouskými) normami z let 2005–2006 a zkrácením doby potřebné k administraci. V případě papírové formy je doba administrace přibližně 15 minut, čas potřebný k vyhodnocení je asi 5 minut. Testový sešit obsahuje 14 obrazových situací, ke kterým se vztahuje soubor tvrzení. Proband, podle toho, jak si situaci interpretuje, odpovídá, zda tvrzení koresponduje („ano“) nebo nekoresponduje („ne“) se situací na obrázku.

Vyhodnocení testu je uživatelsky příjemné, s pomocí jednoduché šablony jsou souhlasné odpovědi skórovány jedním bodem. Na každou z šesti škál přísluší 12 položek, v každé dimenzi lze tedy získat hrubý skór v rozsahu od 0 do 12 bodů. Dvacet dva položek je doplňkových (neskórují se), slouží k tomu, aby byl proces obtížněji zfalšovatelny. Hrubé skóry jednotlivých motivů je dále možné interpretovat dle standardizovaných percentilů a T-skórů a vytvořit elementární grafické znázornění na ose.

Kapitola věnovaná interpretaci vychází z teorie (dle McClelland, 1987a; Winter, 1973). Každá motivační tendence je krátce obecně popsána, následuje behaviorální popis osob s vysokou komponentou očekávání, s vysokou komponentou strachu a osob, u kterých jsou silně zastoupeny obě komponenty. Veškeré popisy jsou vztaženy k pracovním činnostem. Určitou nevýhodou je, že pozornost je věnována pouze vysokým hodnotám a že není transparentní, zda získané popisy pochází skutečně z empirických dat, např. „mnoho dobrých manažerů, ale i teologů, žurnalistů a psychologů se vyznačuje silným očekáváním kontroly“ (Schmalt a kol., 2010, s. 32). Na administrátora jsou tak kladeny vyšší nároky ve schopnosti interpretovat výsledky ve smysluplných souvislostech vztažených na konkrétního jedince.

Technické parametry

Veškerá psychometrická ověření byla prováděna na německém vzorku. V manuálu chybí informace o ekvivalenci testu v českém prostředí, tedy o způsobu překladu testových položek, ověření adekvátnosti použitého obrazového materiálu a jejich pilotním ověření, pokud bylo provedeno.

Normy

Dostupný vzorek pro sestavení norem je dostatečně velký, tvoří jej 1919 osob (44 % žen). Jedná se o spojení šesti různých vzorků ze studií provedených převážně na univerzitě ve Wuppertalu (Německo) v letech 1995–1998. Jednotlivé vzorky zahrnují: dospělou populaci, která se účastnila výzkumu motivace a osobnosti ($N = 280$; $M = 27,3$ let; $SD = 8,0^2$, absolventy vysokoškolského studia všech oborů Erlangensko-norimberské univerzity ($N = 1297$; $Md = 27$ let), studenty oboru učitelství speciální pedagogiky ($N = 53$; $M = 25$ let), studenty univerzitního kurzu dalšího vzdělávání ($N = 16$;

² Z nich 67 % tvořili studenti blíže nespecifikovaného oboru.

$M = 42$ let), účastníky motivačně-psychologického experimentu ($N = 97$; $M = 28$ let), účastníky studie motivačních faktorů manželské spokojenosti ($N = 176$; $M = 40$ let). Nedostatkem je chybějící informace o velikosti směrodatných odchylek u jednotlivých vzorků, přičemž absence odkazů na primární zdroje neumožňuje tyto informace dohledat. Hrubé skóry lze transformovat na standardizované percentily a T-skóry v kategoriích *ženy a muži*.

Absence rozpracovanějších deskriptivních statistik neumožňuje zhodnotit, zda je vytvoření souhrnných norem pro dospělé populaci bez rozdílu věku a profesní orientace oprávněné. Rovněž si nemůžeme být jisti, že souhrnný vzorek, který zahrnoval převážně studenty a absolventy VŠ studia, je v tomto ohledu reprezentativní. Navíc v něm nebyli zahrnuti adolescenti a klinická populace, i když je metoda určena i pro tyto skupiny. Stáří norem je rovněž problematické, normy z let 1995–1998 lze v současnosti označit za zastaralé. Nejslabší stránkou českého překladu je pak absence lokálních norem, protože různé populace se v otázkách motivace mohou mezikulturně lišit. Například skóre probandů české a americké národnosti se navzájem lišilo v 9 ze 17 dimenzí výkonové motivace měřené dotazníkem AMI (Lanik, Thornton a Hoskocova, 2009).

Reliabilita

Reportovaná je test-retest reliabilita a vnitřní konzistence MMG pro německý vzorek. Vnitřní konzistence byla odhadnuta pomocí koeficientu Cronbachova alfa pro jednovimenné dimenze na dvou separátních vzorcích ($N_1 = 280$; $N_2 = 1216$). První z uvedených vzorků byl tvořen převážně studenty, kteří se zúčastnili experimentálního výzkumu motivace a osobnosti na univerzitě ve Wuppertalu a v Mnichově, druhý zahrnuje absolventy vysokoškolského studia Erlangensko-norimberské univerzity (viz kapitola Normy; odkazy na primární zdroje chybí). V obou případech vypočtené hodnoty Cronbachova alfa mezi 0,61 (Očekávání afiliace) a 0,72 (Očekávání kontroly, Strach z odmítnutí) svědčí pro příliš velkou chybu měření³. Například v dimenzi Očekávání afiliace se „skutečná“ hodnota naměřeného skóru v T-skóre pohybuje na 95% intervalu spolehlivosti v rozmezí ± 12 bodů kolem dosažené střední hodnoty, což je zkreslení o více než jednu směrodatnou odchylku. Reliabilita nevyhovuje požadavkům pro potřeby hodnocení individuální naměřené hodnoty, která by měla být dle Kline (2000) alespoň 0,70, podle Helmstadtera (1964) dokonce alespoň 0,94. Nízká reliabilita je zřejmě způsobena (záměrnou) heterogenitou podnětových obrázků. Autoři argumentují, že nízká vnitřní konzistence neohrožuje konstruktovou validitu a že předpoklady klasické testové teorie nejsou vhodné pro projektivní měření motivů (Schmalt a kol., 2010), protože pokud je v jedné projekci vyjádřena (a částečně uspokojena) určitá potřeba, neprojeví se stejnou měrou při dalším podnětu (oproti předpokladu klasické testové teorie) (Smith, 1992). Za směrodatné tak autoři zřejmě považují zejména hodnoty test-retest reliability, které hodnotí jako uspokojivě vysoké.

³ Autoři neuvádí průměry a směrodatné odchylky škál, pro výpočet chyby měření viz Sokolowski a kol. (2000).

K výpočtu test-retest reliability byla probandům ($N = 97$) předložena MMG podruhé s časovým odstupem 40 minut. Hodnoty korelace variují pro jednotlivé dimenze mezi $r = 0,77$ a $r = 0,92$, nicméně nelze pochybovat, že jsou ovlivněny paměťovou stopou. Velmi krátký interval mezi testováními může také způsobit, že lidé mylně interpretují situaci jako zkoušku jejich schopnosti být konzistentní (Polit, 2014). Doporučení o časovém intervalu pro retestování se pohybují v řádu několika dní až týdnů (Hogan, 2014) až po 3 měsíce (Kline, 2000). Získané hodnoty tedy nelze vzhledem k extrémně krátkému časovému retestovému intervalu a poměrně malému vzorku respondentů považovat za důkaz test-retest reliability.

Validita

Co se týká obsahové validity, uživatel testu nemá mnoho možností posoudit míru, jakou obsah položek reflektuje příslušné konstrukty. Autoři uvádí, že položky byly empiricky vybrány ze tří „single“ motivačních mřížek, které se v minulosti používaly k měření afiliace (Sokolowski, 1992), moci (Schmalt, 1987) a výkonu (Schmalt, 1976). Neznáme však přesný postup analýz a velikosti vzorku. Dle popisu participantů u obrázků, použitých v „single“ verzích, hodnotili tematický obsah („Jak moc si myslíte, že tento obrázek ilustruje téma afiliace/výkonu/moci?“), na základě průměrného hodnocení byl pak stanoven potenciál aktivovat příslušný motiv (Sokolowski a kol., 2000). Následně byl vybrán set 14 obrázků, zahrnující obrázky s různou mírou nejednoznačnosti (podle toho, zda mají potenciál aktivovat jeden, dva či všechny motivy). Použitá verbální tvrzení také vychází z původních tvrzení ze „single“ motivačních mřížek; byla vybrána pomocí faktorové analýzy tak, aby reprezentovala tři motivy a jejich komponenty naděje a strachu. Pro každou z těchto šesti komponent byly zachovány dva výroky s nejvyššími hodnotami faktorových nábojů, dohromady tedy 12 tvrzení, což je sice elegantní, ale až příliš redukující postup, který není žádnou zárukou toho, že výroky dobře reprezentují daný motiv.

Faktorová validita byla ověřena skrze korelace mezi škálami. Hodnoty jsou prakticky totožné pro oba uvedené vzorky $N_1 = 280$ a $N_2 = 1216$. Motivы očekávání a strachu spolu korelují slabě (maximálně $r = 0,29$ při $p < 0,01$), středně vysoké korelace jsou pak vždy mezi třemi motivy očekávání ($r = 0,39$ až $r = 0,57$ při $p < 0,01$) a třemi motivy strachu ($r = 0,36$ až $r = 0,45$ při $p < 0,01$), což je v souladu s teoretickým předpokladem o existenci určitého generalizovaného očekávání/strachu. Vzhledem k hodnotám korelace by bylo vhodné ověřit inkrementální validitu, kterou autoři nekomentují. Analýza hlavních komponent s následnou rotací varimax ($N_1 = 280$) poukazuje na tříkomponentový model vysvětlující 58,7 % celkového rozptylu. První dva hlavní komponenty byly zodpovědné za většinu rozptylu: *Všeobecný komponent strachu* (30,3 % celkového rozptylu, vlastní hodnota = 3,64; velikosti faktorových nábojů mezi 0,5 a 1,7) a komponent *Očekávání motivu výkonu a moci* (20,4 % celkového rozptylu, vlastní hodnota = 2,45; velikosti faktorových nábojů mezi 0,66 a 0,75). Třetí, *Očekávání afiliace*, vysvětluje pouze 8 % celkového rozptylu, vlastní hodnota = 0,96, velikosti faktorových nábojů mezi 0,67 a 0,89. Nesplňuje tak Kaiserovo kritérium (Kaiser, 1960), které stanovuje minimální hranici vlastní hodnoty pro přijetí faktoru na 1, navíc je

tvořeno pouze dvěma položkami, přičemž samostatný faktor by měl být tvořen minimálně třemi položkami (Fürntratt, 1969).

Finální tříkomponentový model byl následně ověřován pomocí konfirmační faktorové analýzy na tomtéž vzorku ($N_1 = 280$), což je kontroverzní postup, vhodnější by bylo provést konfirmační analýzu na jiném vzorku. Tento model nevykazoval příliš dobrou shodu s daty ($\chi^2 = 247,5$, $p < 0,001$, $\chi^2/df = 4,5$, GFI = 0,88, AGFI = 0,83). Dle autorů nejlepší shodu modelu s daty vykazuje šestifaktorový model, kde jsou očekávání korelovaná a strachy korelované ($\chi^2 = 123,5$, $p < 0,001$, $\chi^2/df = 2,6$, GFI = 0,94, AGFI = 0,90), což odpovídá teoretické struktuře MMG se šesti základními faktory. Logicky by dával smysl také dvoufaktorový model s všeobecným faktorem strachu a všeobecným faktorem očekávání ($\chi^2 = 192,3$, $p < 0,001$, $\chi^2/df = 3$, GFI = 0,90, AGFI = 0,86).

Konstruktová validita byla ověřována na vzorku $N = 94$ s pomocí osobnostního dotazníku *Personality Research Form* (PRF), který také měří motivy afiliace, moci a výkonu. Na základě korelace mezi odpovídajícími dimenzemi MMG a PRF mezi $r = 0,22$ a $r = 0,23$ při $p < 0,05$ autoři považují požadavek konvergence za splněný, nízké korelace vysvětlují tím, že PRF pravděpodobně měří motivy více na základě vědomého sebehodnocení, tj. explicitní. Dle mého názoru je však takto nízká hodnota korelace nedostatečným důkazem pro vzájemný vztah mezi proměnnými, pro ověření konvergentní validity je navíc žádoucí porovnávat souvislost MMG s metodou, která se pojetím konstruktů motivace (implicitní vs. explicitní) neliší. Korelace mezi irelevantními komponentami MMG a PRF jsou v souladu s teorií nízké a nevýznamné, což lze považovat za důkaz diskriminační validity, ta ale sama o sobě pro dobrou konstruktovou validitu nestačí. Vedle MMG a PRF byly u probandů zjišťovány explicitní motivy afiliace, výkonu a moci (sebehodnocením). Jako důkaz diskriminační validity jsou přijímány nízké korelace mezi škálami MMG a sebehodnocením motivů ve vztahu k reálnému, ideálnímu a požadovanému já ($r = 0,01$ až $r = 0,15$ při $p > 0,05$), což autoři kvitují jako doklad toho, že MMG na rozdíl od sebehodnocení měří implicitní motivaci. Vzhledem k tomu, že nevíme, jaká metoda a s jakými psychometrickými vlastnostmi byla k měření sebeobrazu motivů použita, nepůsobí ani tento důkaz důvěryhodně. Údaje o validitě je vhodné doplnit aktuálnějšími zdroji z posledních let (viz dále).

Lawrence a Jordan (2009) na vzorku 113 respondentů potvrdili vysokou diskriminační validitu mezi MMG a sebehodnocením dotazníkem explicitní motivace *Needs Assessment Questionnaire* ($r = -0,27$ při $p < 0,01$). Schüler, Brandstätter, Wegner a Baumann (2015) se zabývali validitou ($N = 202$) měřítek implicitní motivace (MMG; PSE *Picture Story Exercise*; OMT *Operant Motive Test*) a explicitní motivace (MET *Motive Enactment Test*; *Goal questionnaire*). Souvislost implicitního motivu afiliace měřeného MMG a PSE je však podle míry korelace velmi nízká ($r = 0,14$, $p < 0,05$). Souvislost MMG s OMT se navzdory očekávání nepotvrdila v žádné ze tří dimenzí, což společně značí nízkou konvergentní validitu. Škály motivů výkonu a moci v MMG naopak korelovaly s korespondujícími

škálami měřítek explicitní motivace (PRF, MET a Goal)⁴, což odporuje teoretickému předpokladu o nezávislosti implicitních a explicitních motivů. Tudíž se nelze spolehnout na to, že MMG měří skutečně výhradně implicitní motivy.

K důkazům externí validity autoři uvádí šest korelačních studií, chybí ale popisné údaje respondentů a způsobu výběru vzorku, proto zobecnitelnost na jiné populace, prostředí a časová období není možné zhodnotit.

Závěr

Metoda vychází z konzistentní teorie, která je v manuálu přehledně a srozumitelně popsána. Její současná podoba je výsledkem dlouhodobého vývoje a ověřeného užívání mřížkové techniky při měření jednotlivých motivů.

Vyzdvihují snahu autorů o zaměření se na dílčí oblasti validity a jejich podrobný popis, důkazy o konvergentní ani diskriminační validitě ale nejsou příliš přesvědčivé. Zdá se, že MMG skutečně měří a rozlišuje vyhledávací vs. vyhýbavé motivační tendence, ale nelze se spolehnout na to, že se jedná výhradně o implicitní motivaci. MMG také nediskriminuje spolehlivě mezi jednotlivými komponentami očekávání a jednotlivými komponentami strachu. Vzhledem k vysokým korelacím je třeba ověřit inkrementální validitu škál. Sporná je také faktorová validita metody. Vzájemné souvislosti mezi faktory poukazují na možnost sloučení škál, ale autoři s tímto zjištěním příliš nepracují a (zřejmě vzhledem k teorii) přijímají jako nejvhodnější šestifaktorový model *a priori* stanovenými faktory. Schüler a kol. (2015) doporučují po stránce validity za jednoznačně preferované měřítko implicitních motivů afiliace, výkonu a moci *Picture Story Exercise*, nevýhodou jsou však jeho vyšší nároky na znalosti administrátora a čas potřebný k vyhodnocení a absence české adaptace.

Přestože se autoři snažili o podrobný popis psychometrických vlastností metody, mělo by být více pozornosti věnováno proceduře výběru položek a postupech uplatněných při zkrácení testu, o kterém víme z manuálu jen málo. Spolu se zkrácením délky testu a času potřebného k administraci poklesla také vnitřní konzistence škál⁵ a reliabilita v tomto smyslu nedosahuje hodnot doporučených pro potřeby individuální diagnostiky. Problematickou je i stabilita měření v čase, kterou kvůli příliš krátkému retestovému intervalu nelze považovat za relevantní důkaz test-retest reliability.

Silnou stránkou je velikost souhrnného normalizačního vzorku, nevýhodou pak je zastaralost norem a zejména absence lokálních norem, které využitelnost metody v českém prostředí zásadním způsobem limitují. Současný překlad se zdá být místy poněkud kostrbatý (např. „Zde je lépe těžké úkoly neřešit hned.“) a nemáme důkazy o tom, že obrázky (např. Armáda nebo Věznice) jsou vzhledem k národní historii

⁴ Zřejmě díky formátu odpovědí, který je v případě MMG podobný struktuře dotazníků více než nestrukturované PSE a OMT.

⁵ U nezkrácené verze se hodnoty Cronbachova alfa pohybovaly mezi 0,78 (OA, SK) a 0,90 (OÚ) (Sokolowski a kol., 2000).

přenositelné z německého na české prostředí. Výsledky studie zaměřené na srovnávání výkonové motivace české populace s americkou (Lanik a kol., 2009) specifickou českého vzorku potvrdily, je proto neopodstatněné se na současné německé normy odkazovat. V případě provedení nové standardizace by měli být ve vzorku zastoupeni nejen studenti/absolventi VŠ studia, chceme-li zobecňovat výsledky na dospělé populaci obecně. Autory zamýšlené využití metody je také pro adolescenty a klinickou populaci, nicméně i v současné německé verzi ověření fungování metody s těmito cílovými skupinami chybí.

Domnívám se, že vzhledem k výše uvedeným nedostatkům v otázkách validity a reliability je potřeba před použitím metody v praxi nejprve psychometricky adaptovat MMG na českou kulturu a jazyk, nikoli pouze přeložit manuál a položky. Alternativou k měření implicitní motivace může být *Picture Story Exercise*, který se podle Schüler a kol. (2015) jeví jako psychometricky kvalitnější a jehož adaptace do češtiny by mohla být výhodnější než adaptovat MMG. Vzhledem k psychometrickým nedostatkům MMG nelze ve stávající verzi doporučit pro personální výběr a pro individuální diagnostiku v otázkách rozhodování o důležitých otázkách jako je pracovní uplatnění a volba profese, jak navrhuji autoři.

Shrnutí

Multimotivační mřížka má zajímavý potenciál, výhodou je například nízké riziko zfalšovatelnosti výsledků, dále rychlá a snadná administrace i vyhodnocení a také malý vliv examinátora na skórování (vysoká shoda posuzovatelů), což nebývá u projektivních metod standardem. Z pohledu testované osoby je výhodou také atraktivita podnětového materiálu a nízké nároky na kognitivní schopnosti. Nicméně metoda nedosahuje standardů psychologického testování v otázkách validity a reliability a její poslední vydání z roku 2000 nereflektuje závěry výzkumů z posledních let. Navíc ji nelze kvůli chybějící české adaptaci a odpovídajícím normám využít v tuzemském kontextu. Ve svojí současné podobě, kterou je pouze český překlad, je dle mého názoru pro české psychology akceptovatelná maximálně v rámci diagnostického rozhovoru, kdy reakce probanda na obrazové podněty mohou být doplněny otázkami examinátora, a mohou tak doplnit celkový klinický obraz v rámci individuálního poradenství.

Zdroje

- Aydinli, A., Bender, M., Chasiotis, A., Cemalcilar, Z., Van de Vijver, F. J. R. (2014). When does self-reported prosocial motivation predict helping? The moderating role of implicit prosocial motivation. *Motivation and Emotion*, 38(5), 645-658. doi: 10.1007/s11031-014-9411-8
- Fürntratt, E. (1969). Determining the number of interpretable common factors in factor analyses of psychological data. *Diagnostica*, 15, 62-75.
- Helmstadter, G. C. (1964). *Principles of psychological measurement*. New York: Appleton-Century-Crofts.
- Hogan, T. P. (2014). *Psychological testing: a practical introduction* (3rd ed). Hoboken: John Wiley.

- Kaiser, H. F. (1960). The application of electronic computers to factoranalysis. *Educational and Psychological Measurement*, 20, 141–151. doi: 10.1177/001316446002000116
- Kline, P. (2000). *The handbook of psychological testing*. London: Psychology Press.
- Lanik, M., Thornton, G., & Hoskovcova, S. (2009). A flat world? A comparative study of achievement motivation in the Czech Republic and the United States. *Studia Psychologica*, 51(1), 69–84.
- Lawrence, S., & Jordan, P. (2009). Testing an explicit and implicit measure of motivation. *International Journal of Organizational Analysis*, 17(2), 103–120. doi: 10.1108/19348830910948959
- McClelland, D. (1987a). Biological aspects of human motivation. In F. Halisch & J. Kuhl, J. (Eds.), *Motivation, intention and volition* (pp. 11–19). Berlin: Springer Verlag.
- McClelland, D. (1987b). *Human motivation*. Cambridge University Press. doi: 10.1017/CBO9781139878289
- McClelland, D. C., Koestner, R., Weinberger, J. (1989). How do self-attributed and implicit motives differ? *Psychological Review*, 96, 690–702. doi: 10.1037/0033-295x.96.4.690
- Murray, H. A. (2007). *Explorations in personality*. New York: Oxford University Press. doi: 10.1093/acprof:oso/9780195305067.001.0001 (Původní práce publikována 1938)
- Perugini, M., Conner, M., Gorman, R. O. (2011). Automatic activation of individual differences: A test of the gatekeeper model in the domain of spontaneous helping. *European Journal of Personality*, 25, 465–476. doi: 10.1002/per.826
- Polit, D. F. (2014). Getting serious about test–retest reliability: a critique of retest research and some recommendations. *Quality of Life Research*, 23(6), 1713–1720. doi: 10.1007/s11136-014-0632-9
- Schmalt, H. D. (1976). *Die Messung des Leistungsmotivs*. Göttingen: Hogrefe.
- Schmalt, H.-D. (1987). Power motivation and the perception of control. In *Motivation, intention, and volition* (pp. 101–113). Berlin: Heidelberg. doi: 10.1007/978-3-642-70967-8_9
- Schmalt, H.-D., Sokolowski, K., & Langens, T. (1994). *Die Entwicklung eines Verfahrens zur Messung der Motive Leistung, Macht und Anschluß: Das Multi-Motiv-Gitter*. Wuppertal: Wuppertaler Psychologische Berichte, 5, Heft 1.
- Schmalt, H.-D., Sokolowski, K., & Langens, T. (2010). *Multimotivační mřížka (MMG)*. Praha a Bratislava: Psychodiagnostika.
- Schmalt, H.-D., Sokolowski, K., & Langens, T. (2011). *Multi motive grid for affiliation, achievement and power*. Schuhfried: Vienna Test System.
- Schüler, J., Brandstätter, V., Wegner, M., & Baumann, N. (2015). Testing the convergent and discriminant validity of three implicit motive measures: PSE, OMT, and MMG. *Motivation and Emotion*, 39(6), 839–857. doi: 10.1007/s11031-015-9502-1
- Smith, C. P. (1992). Reliability issues. In C. P. Smith, J. W. Atkinson, D. C. McClelland, & J. Veroff (Eds.), *Motivation and personality: Handbook of thematic content analysis* (p. 126–139). Cambridge University Press. doi: 10.1017/CBO9780511527937.009
- Sokolowski, K. (1992). Entwicklung eines Verfahrens zur Messung des Anschlussmotivs. *Diagnostica*, 38, 1–17.

Sokolowski, K., Schmalt, H.-D., Langens, T., & Puca, R. M. (2000). Assessing achievement, affiliation, and power motives all at once: The Multi-Motive Grid (MMG). *Journal of Personality Assessment*, 74(1), 126–145. doi: 10.1207/S15327752JPA740109

Winter, D. G. (1973). *The power motive*. New York: Free Press.

MODEL RECENZE PODLE EFPA PRO POPIS A HODNOCENÍ PSYCHOLOGICKÝCH TESTŮ *FORMULÁŘ RECENZE TESTU A POZNÁMKY PRO RECENZENTY¹*

Toto je lokální úprava dokumentu pro účely publikace v časopise Testforum.
Originální český překlad je k dispozici na stránkách EFPA
(www.efpa.eu/download/505cd9db4144ecb16174087909c9cd6d).

Původní verzi sestavil a uspořádal Dave Bartram
Doplnili a revidovali Patricia Lindley, Dave Bartram a Natalie Kennedy v dubnu 2004²
Současná verze 3.42: květen 2005
Český překlad: Tomáš Urbánek

Od uživatelů tohoto dokumentu a jeho obsahu žádá EFPA, aby uznali tento zdroj prostřednictvím následujícího textu:

“Kritéria pro recenzi testu podle EFPA do značné míry vychází z formy a obsahu kritérií pro recenzi testů Britské psychologické společnosti (BPS) a kritérií vytvořených Komisí pro testové záležitosti (COTAN) Holandské asociace psychologů (NIP). Dave Bartram a Patricia Lindley původně vyvinuli kritéria BPS a recenzní procedury pro UK Employment Service a později rozšířili jejich používání pro celou BPS. Arne Evers připravil k vydání nizozemský systém posuzování kvality testů.

EFPA je vděčná BPS a NIP za svolení použít jejich kritéria jako základ pro vytvoření evropského modelu. EFPA je také vděčná Davu Bartramovi, Arnu Eversovi a Patricii Lindley za jejich příspěvek k vývoji tohoto modelu. Veškerá intelektuální vlastnická práva původních kritérií podle BPS a NIP jsou nadále uznávána a náleží těmto orgánům.”

¹ Tento dokument byl vytvořen z několika zdrojů, včetně Hodnotícího formuláře pro recenzi testu používaného v BPS (NPAL a Řídící komise pro testové standardy při BPS – Steering Committee on Test Standards), Španělského dotazníku pro hodnocení psychometrických testů (Španělská psychologická asociace) a Systému pro posuzování kvality testu (Komise pro testování Holandské asociace psychologů). Některé části byly adaptovány se svolením z dokumentu: BPS Books Reviews of Level B Assessment Instruments for use in Occupational Assessment, Notes for Reviewers: Version 3.1. December 1998: Copyright © NPAL, 1989, 1993, 1998.

² Současná verze je spojením dvou oddělených dokumentů (Formuláře recenze a Poznámek pro recenzenty). Obsah byl navíc uspořádán a doplněn na základě jeho používání recenzenty online testů v BPS.

.....
Část 1:

Popis nástroje: Obecné informace a klasifikace
.....

EFPA 3.2 reference

	Recenzent 1:	Bc. Martina Tichá
	Recenzent 2:	
	Konzultující editor:	Mgr. Adam Klocek
	Vedoucí editor:	Mgr. Hynek Cígler, Ph.D.
	Vedoucí editor aktualizace: (pouze v případě aktualizací)	
	Editor aktualizace: (pouze v případě aktualizací)	
	Datum vzniku této recenze:	6. 12. 2020
1.1	Název nástroje (lokální verze):	Multimotivační mřížka pro afilaci, výkon a moc
	Zkrácená verze názvu testu:	MMG
1.2	Původní název testu (pokud je lokální verze adaptací):	Multi-Motiv-Gitter für Anschluss, Leistung und Macht
1.4	Autoři původního testu:	Heinz-Dieter Schmalt, Kurt Sokolowski, Thomas A. Langens
1.3	Autoři lokální adaptace:	Ladislav Koubek
1.7	Lokální distributor/vydavatel testu:	Psychodiagnostika, s.r.o.
1.8	Vydavatel původní verze testu (pokud je jiný než současný distributor/vydavatel):	Swets Test Services
1.9.1	Datum vydání současné revize/vydání:	2000
1.9.2	Datum vydání adaptace pro lokální užívání:	2010
1.9.3	Datum vydání původního testu:	2000

Obecný popis nástroje

Multimotivační mřížka (MMG) je semiprojektivní metoda určená k měření implicitních motivů *afiliace, výkonu a moci* a jejich komponent *očekávání a strachu*. Měří celkem 6 škál: Očekávání afiliace, Očekávání úspěchu, Očekávání kontroly, Strach z odmítnutí, Strach z neúspěchu, Strach ze ztráty kontroly; každá škála je měřena 12 položkami. Podněťový materiál se skládá ze 14 obrázků lidí v různých běžných situacích (např. Pracovní přestávka), které v sobě obsahují tematické podněty pro různé komponenty motivů. Ke každé obrazové situaci jsou vztažena tvrzení, reprezentující různé komponenty motivů po stránce typických emocí, kognice, očekávání cíle a jednání (např. „V těchto situacích chce mít člověk vliv“ nebo „Zde může člověk ztratit respekt“). Proband indikuje svůj souhlas či nesouhlas s tvrzením odpovědí *ano x ne*.

Test je určen pro muže a ženy od šestnácti let, může být administrován individuálně nebo skupinově, a jeho vyplnění trvá přibližně 15 minut. Vyhodnocení testu probíhá s pomocí jednoduché šablony; s pomocí tabulky vyhodnocení je následně získána suma hrubých skóre pro každou škálu. Tyto skóre lze převést na percentily nebo T-skóre a vytvořit elementární grafické znázornění na ose.

Metoda byla vyvinuta za účelem poznání struktury individuálních motivačních tendencí jedince. Autory zamýšlená aplikace je v oblasti psychologie práce pro nalezení vhodného pracovního uplatnění, dále v klinické oblasti při analyzování terapeutické motivace anebo oblasti obav pacientů, taktéž ve školní oblasti a při výběru profese.

Současná česká adaptace z roku 2010 navazuje na původní německou metodu z roku 2000. Předmětem této recenze je forma „tužka-papír“, nicméně v českém i slovenském jazyce jsou dostupné i počítačové verze.

Část 2:

Klasifikace

1.10.1	Obsahová doména	☐ Školní schopnosti ☐ Všeobecné schopnosti ☐ Verbální schopnosti ☐ Numerické schopnosti ☐ Prostorové schopnosti ☐ Neverbální schopnosti ☐ Rychlost vnímání ☐ Paměť ☐ Manuální zručnost ☐ Osobnost – Rys ☐ Osobnost – Typ ☐ Osobnost – Stav ☐ Kognitivní styly ☒ Motivace ☐ Hodnoty ☐ Zájmy ☐ Přesvědčení ☐ Poruchy a patologie ☐ Skupinové procesy ☐ Rodina ☐ Organizace, její fungování, agregovaná měření, klima atd. ☐ Školní nebo výchovné funkce ☐ Jiné:
--------	------------------------	---

1.10.2	Zamýšlená(é) nebo hlavní oblast(i) použití.	☒ Klinická psychologie ☐ Neuropsychologie ☐ Forenzní psychologie ☒ Psychologie výchovy a vzdělávání ☒ Psychologie práce a personalistika ☒ Poradenství, doporučení, vedení a volba povolání ☐ Psychologie zdraví, životní styl a životní spokojenost ☒ Sporty a volný čas ☐ Jiné:
1.10.3	Zamýšlený způsob použití (podmínky, za jakých byl nástroj standardizován a validizován)	☐ Nesupervidovaná administrace bez kontroly nad identitou respondenta a bez úplné kontroly nad podmínkami administrace (např. volně přístupný test na internetu, test dostupný ke koupi v knihkupectví). ☐ Kontrolovaný nesupervidovaný administrací. Kontrola nad podmínkami (čas atd.) a určitá kontrola nad identitou uživatele testu (např. testy administrované přes internet, ale pouze známým osobám – přístup omezený heslem). ☒ Supervidovaná a kontrolovaná administrace. Administrace testu pod kontrolou kvalifikovaného administrátora nebo dohlázele. ☐ Řízená administrace. Administrace testu prováděná pouze přes určená testovací centra (např. programy hodnocení licencí a certifikace).
1.10.4	Popis populací, pro které je test určen:	Určeno pro muže a ženy od 16 let, horní věková hranice není stanovena
1.10.5	Počet škál a krátký popis proměnné nebo proměnných měřených nástrojem	6 škál: Očekávání afiliace, Očekávání úspěchu, Očekávání kontroly, Strach z odmítnutí, Strach z neúspěchu, Strach ze ztráty kontroly
1.11	Formát položek	☐ Otevřený ☐ Mnohonásobná volba, alternativy na stejné škále ☐ Bipolární adjektiva ☐ Likertovy ratingy (škály) ☐ Nucená volba, alternativy na smíšených škálách (ipsativní) – vysvětlení viz Poznámky ☐ Mnohonásobná volba, alternativy na smíšených škálách (ipsativní) – vysvětlení viz Poznámky ☐ Sady párů adjektiv (sémantický diferenciál), smíšené škály (ipsativní) ☒ Jiné: Dichotomická škála (ano × ne)
1.12	Počet položek testu:	Celkově 94 položek: 12 položek na škálu + 22 doplňujících položek, které se nezapočítávají do výpočtu parametrů

1.13	Způsob(y) administrace:	☒ Interaktivní individuální administrace ☒ Supervidovaná skupinová administrace ☐ Počítačová lokálně nainstalovaná aplikace – pod supervizí/dohledem ☐ Počítačová aplikace na webu – pod supervizí/dohledem ☐ Počítačová lokálně nainstalovaná aplikace – bez supervise/testování sebe ☐ Počítačová aplikace na webu – bez supervise/testování sebe ☐ Jiné:
1.14	Způsob odpovídání:	☐ Ústní rozhovor ☒ Papír a tužka ☐ Manuální operace ☐ Na počítači ☐ Jiné:
1.15	Čas potřebný pro administraci nástroje: Čas na přípravu (čas, který zabere administrátorovi připravit a rozložit materiály pro diagnostické sezení). <ul style="list-style-type: none"> • Čas na administraci na sezení: zahrnuje čas potřebný pro dokončení všech položek a odhad času potřebného pro podání instrukcí, projití zácvičných položek a nějaké doplňující komentáře na konci sezení. • Skórování: čas nutný pro získání hrubých skóru. • Analýza: čas strávený prováděním dalších prací s hrubými skóry, aby se z nich odvodily další míry a zformulovala rozumně úplná interpretace (za předpokladu, že znáte nástroj). • Zpětná vazba: čas potřebný k přípravě a poskytnutí zpětné vazby vyšetřované osobě. <p>Připouští se, že čas posledních dvou komponent se může značně lišit – v závislosti na kontextu, ve kterém se nástroj používá. Ale aspoň nějaké údaje a komentáře budou užitečné.</p>	Příprava: 1 min (předání testového sešitu a instrukce) Administrace: 15 min Skórování: 5 min Analýza: 7 min Zpětná vazba: 15 min Čas potřebný pro analýzu a zpětnou vazbu představuje odhad, nevychází ze zkušenosti ani z manuálu metody. V manuálu čas není uveden.

1.16	Jsou k dispozici různé formy nástroje?	<p>Předmětem této receze je forma „tužka-papír“ ve verzi z roku 2010. V ČR je k dispozici k zakoupení také slovenská verze metody.</p> <p>Nástroj byl ve spolupráci s lokálním vydavatelem převeden do počítačové verze společností Psychosoft. Tato verze umožňuje buď automatický výpočet hrubých a standardizovaných skóre standardně administrovaného testu (administrátor ručně zadává data do systému), nebo celkovou administraci počítačem včetně podnětového materiálu. Počítačový interpretační software pracuje se shodnými normami jako tištěná verze, výsledky jsou následně zobrazeny pomocí jednoduchého diagramu.</p> <p>Dále existuje elektronická verze pro Vídeňský testový systém (Schmalt, Sokolowski a Langens, 2011). Předpokládaná doba administrace je zkrácena na 8-10 minut. Oproti papírové verzi se liší novějšími normami z let 2005-2006, sestavenými na vzorku N=583 zdravých jedinců ve věku 18-81 let, kteří byli testováni ve výzkumné laboratoři společnosti Schuhfried (Rakousko). Tato verze je kromě češtiny a slovenštiny přeložena do 12 dalších jazyků, potřebné lokální normy nicméně chybí.</p>
------	---	---

.....

Část 3:

Měření a skórování

.....

1.17	Procedura skórování testu:	☐ Počítačové skórování s přímým vstupem odpovědí testovanou osobou ☐ Počítačové skórování s ručním vstupem odpovědí z papírového záznamového archu ☐ Počítačové skórování odpovědí z papírového záznamového archu pomocí jejich načtení pomocí skeneru ☒ Jednoduchý ruční skórovací klíč – nutné pouze kancelářské dovednosti ☐ Komplexní ruční skórování – vyžadující trénink ve skórování nástroje ☐ Služby zpracování dat – např. skórování společností prodávající nástroj ☐ Jiné:
1.18	Skóry:	<p>S pomocí vyhodnocovací šablony administrátor zaznamenává do tabulky hodnocení hrubé skóry a jejich součet pro příslušných 6 škál. Následně provede na základě tabulek norem převod na percentily a T-skóry. Výsledky v podobě T-skóre mohou být vyznačeny na jednoduchých osách pro získání grafického zobrazení profilů motivů.</p>

1.19	Transformace skóru na standardní skóry:	☒ Normalizovaná – skóry se získají použitím normalizační tabulky ☐ Nenormalizovaná – skóry se získají lineární transformací
1.20	Použité škály	Skóry založené na percentilech ☐ Centily ☐ 5-stupňová klasifikace: centilové rozdělení 10:20:40:20:10 ☐ Decily a další klasifikace založené na stejném počtu percentilů Standardní skóry ☐ z-skóry ☐ IQ deviační kvocienty IQ atd. (např. M=100, SD=15 pro Weschlerův test) ☐ Přijímací testy na VŠ (např. test SAT M=500, SD=100; GRE atp.) ☐ steny, staniny, C skóry ☒ T-skóry ☐ Jiné:

.....

Část 4:

Počítačově generované zprávy

.....

Toto je čistě *popisné*. Hodnocení zpráv bude součástí části recenze nazvané Hodnocení.

1.21	Jsou počítačově generované zprávy k dispozici s nástrojem?	☐ Ano ☒ Ne
------	---	--

.....

Část 5:

Nabídka, podmínky a náklady

.....

Tato část definuje, co vydavatel poskytne, komu, za jakých podmínek a za jaké ceny. Definuje podmínky kladené dodavatelem a týkající se toho, kdo smí a kdo nesmí získat materiál nástroje. Pokud jedna z možností neodpovídá podmínkám nabídky, doplňte popis relevantních podmínek.

1.23	Dokumentace poskytovaná distributorem jako součást testového balíku	☒ Uživatelský manuál ☒ Technický (psychometrický) manuál ☐ Doplňkové technické informace a aktualizace (např. lokální normy, lokální validizační studie atd.) ☐ Rozšiřující informace v podobě knih a článků k tématu ☐ Kombinace výše uvedených (uved'te)
1.24	Metody publikace	☒ Papír ☐ PC – Diskety ☐ PC – CD/ROM ☐ Download z internetu ☐ Živý internet (nástroj pracuje v internetovém prohlížeči) ☐ Jiné:

1.25.1	Počáteční náklady. Cena kompletní sady materiálů (všechny manuály a další materiál nutný k aspoň jedné zkušební administraci). Kolik uchazečů lze vyšetřovat pomocí materiálů získaných za počáteční náklady, kde tyto náklady zahrnují materiálně pro opakované vyšetření.	Cena kompletní sady: 2657Kč Zahrnuje: příručku (1ks), testový sešit (100 ks), skórovací šablonu (2 ks)
1.25.2	Opakující se náklady:	Cena za 1 sadu (100ks) testových sešitů: 1540Kč.
1.26.1	Ceny za zprávy generované softwarem nainstalovaným uživatelem:	-
1.26.2	Ceny za vyhotovení zprávy zaslané prostřednictvím pošty/faxu:	-
1.26.3	Ceny za vyhotovení zprávy zaslané prostřednictvím internetové služby:	-
1.27	Ceny za další služby a zpracování dat: opravy nebo vývoj automatických zpráv:	-
1.28	Kvalifikační požadavky na práci s testem vyžadované dodavatelem testu 1.28 se týká kvalifikací uživatele vyžadovaných dodavatelem. V této části, pokud vydavatel stanovil informace o kvalifikaci uživatele, mělo by to být uvedeno pomocí uvedených kategorií. Tam, kde kvalifikační požadavky nejsou jasné, mělo by to být vyjádřeno pomocí "Jiné", ne "Žádné". "Žádné" znamená, že existuje explicitní výrok týkající se toho, že není potřeba kvalifikace.	☐ Žádné ☐ Oprávnění (certifikát) pro specifický test ☐ Oprávnění (certifikát) pro obecné výkonové testy: i. e. míry maximálního výkonu ve schopnostech ☐ Potvrzení v testování obecných schopností a dovedností: míry maximálního výkonu ve vztahu k potenciálu k výkonu ☐ Potvrzení v obecné diagnostice a diagnostice osobnosti: míry typického chování, postojů a preferencí ☒ Jiné: Nespecifikováno
1.29	Profesionální kvalifikace vyžadovaná pro používání nástroje 1.29 se týká kvalifikací uživatele vyžadovanou dodavatelem. V této části, pokud vydavatel stanovil informace o kvalifikaci uživatele, mělo by to být uvedeno pomocí uvedených kategorií. Kde požadavky na kvalifikaci nejsou jasné, mělo by to být vyjádřeno pomocí "Jiné", ne "Žádné". "Žádné" znamená, že existuje explicitní výrok týkající se toho, že není potřeba kvalifikace.	☐ Žádné ☐ Praktický psycholog s kvalifikací v relevantní aplikační oblasti ☐ Praktický psycholog ☐ Výzkumný psycholog ☐ Nepsychologický akademický výzkumník ☐ Praktik v relevantních příbuzných profesích (terapie, medicína, poradenství, vzdělání, lidské zdroje atd.) ☐ Držitel Certifikátu způsobilosti pro testování v psychologii práce A BPS ☐ Držitel Certifikátu způsobilosti pro testování v oblasti vzdělávacím A BPS ☐ Držitel Certifikátu způsobilosti pro testování v psychologii práce B BPS ☒ Jiné: Nespecifikováno

Část 6: Hodnocení testových materiálů

Vysvětlení hodnocení

V následujících částech jsou celková posouzení adekvátnosti informací týkajících se validity, reliability a norem zobrazeny automaticky tučně.

Jakýkoli nástroj s jedním nebo více posouzeními 0 nebo 2 týkajícími se atributů považovaných za kritické pro bezpečné používání nástroje, by neměl být považován za nástroj, který splňuje minimální standardy.

Vstup na posuzovacím formuláři	Posouzení podle standardů EFPA	Reprezentace recenze v UK	Vysvětlení
[n/a]	[n/a]	[n/a]	Tento atribut není u tohoto nástroje použitelný
0	[-]	[None]	Není možné posoudit jako ne nebo nedostatek poskytnutých informací
1	[-1]	[*]	Neadekvátní
2		[**]	NYNÍ NEPOUŽÍVÁNO
3	[0]	[***]	Adekvátní nebo přiměřený
4	[1]	[****]	Dobrý
5	[2]	[*****]	Vynikající
		[N.r.i.o.r] * (pouze pro aktualizace)	Položka nebyla v původní recenzi posuzována

V této části má být provedeno více hodnocení různých aspektů nebo atributů dokumentace dodávané s nástrojem (nebo balíkem). Termín „dokumentace“ byl vybrán, aby pokrýval všechny ty materiály dodávané s nástrojem nebo snadno dostupné kvalifikovanému uživateli: např. manual administrátora; technické příručky; brožury s normami; dodatky k manuálu; aktualizace od vydavatelů/dodavatelů atd.

Položky mají být posuzovány n/a nebo 0 až 5 (poloviční rating je přijatelný)

Rating

Kvalita vysvětlení principů, prezentace a kvalita poskytnuté informace: (Tento celkový rating se získá použitím posouzení založeného na ratingích daných pro položky 2.1–2.8)		3
2.1	Celkový rating kvality vysvětlení principů: (Tento celkový rating se získá použitím posouzení založeného na hodnotách ratingů daných pro položky 2.1.1 – 2.1.5)	3
2.1.1	i) Teoretické základy konstruktů:	5
2.1.2	ii) Procedura vývoje testu:	3
2.1.3	iii) Důkladnost analýz položek a model analýzy položek:	1
2.1.4	iv) Vysvětlení obsahové validity:	1
2.1.5	v) Souhrn relevantního výzkumu:	3
2.2	Adekvátnost dokumentace dostupné uživateli (uživatelské a technické manuály, dodatky týkající se norem atd.): (Tento celkový rating se získá použitím posouzení založeného na hodnotách ratingů daných pro položky 2.2.1 – 2.2.6) <i>Pro část 2.2 jsou stanoveny následující „měřítka“ pro rating „vynikající“ (5). Pozornost je zde zaměřena na kvalitu pokrytí poskytnutého v dokumentaci dostupné kvalifikovaným uživatelům. Všimněte si, že část 2.2 se týká úplnosti a jasnosti dokumentace dostupné uživateli (uživatelské a technické manuály, dodatky k normám atd.) v pojmech pokrytí a vysvětlení. V pojmech kvality nástroje, jak ji dosvědčuje dokumentace, jsou rozpracovány oblasti v této části pod čísly: 2.1, 2.3, 2.9, 2.10 a 2.11.</i>	1

2.2.1	Principy: [viz 2.1] Dobře argumentovaný a jasně prezentovaný popis toho, co má podle návrhu měřit a proč byl zkonstruován tak, jak je.	4
2.2.2	Vývoj: Úplné detaily týkající se zdrojů položek, pilotáže, analýz položek, srovnávacích studií a změn prováděných v průběhu vývojových pokusů.	1
2.2.3	Standardizace: Jasná a detailní informace poskytnuté o velikostech a zdrojích standardizačního souboru a standardizační proceduře.	1
2.2.4	Normy: Jasná a detailní informace poskytnuté o velikostech a zdrojích normalizačních skupin, podmínkách vyšetření atd.	1
2.2.5	Reliabilita: Dobře vysvětlení reliability a široký rozsah měr vnitřní konsistence a retestu spolu s vysvětlením jejich relevance a zobecnitelnosti nástroje vyšetření.	1
2.2.6	Validita: Dobře vysvětlení validity spolu s širokou škálou studií jasně a poctivě popsanych.	3
2.3	Kvalita procedurálních instrukcí poskytnutých uživateli: (Tento celkový rating se získá s použitím posouzení na základě hodnot ratingů daných pro položky 2.3.1 – 2.3.7)	3
2.3.1	Pro administraci testu: Poskytnutá jasná a detailní vysvětlení a procedurální průvodce krok za krokem spolu s dobrými radami týkajícími se otázek uchazečů a problémových situací.	4
2.3.2	Pro skórování testu, normy atd.: Poskytnuté jasně a detailní informace spolu s popsány kontrolami pro vyhnutí se možným chybám skórování.	5
2.3.3	Pro interpretaci a vytváření zpráv: Detailní doporučení týkající se interpretace různých skóřů, chápání normativních měř a zacházení se vztahy mezi různými škálami, s množstvím ilustrativních příkladů a případových studií.	1
2.3.4	Pro poskytnutí zpětné vazby a debriefingu respondentům testu a dalším: Detailní doporučení, jak prezentovat zpětnou vazbu uchazečům.	0
2.3.5	Pro poskytování dobrých praktických témat týkajících se poctivosti a zkreslení: <i>Uvedení detailních informací o studiích sexuálního a etnického zkreslení s relevantními varováními týkajícími se používání a zobecňování validit.</i>	1
2.3.6	Omezení používání: Jasně popisy, kdo by měl a kdo by neměl být vyšetřován spolu s dobře vysvětlenými odůvodněními těchto omezení (např. typy nezpůsobilostí, požadované úrovně gramotnosti atd.).	1
2.3.7	Reference a podpůrné materiály: Detailní odkazy na relevantní podpůrnou akademickou literaturu a křížové odkazy na další příbuzné materiály týkající se diagnostických nástrojů.	0
Kvalita materiálů: (Tento celkový rating se získá použitím posouzení založeného na hodnotách ratingů pro položky 2.4 – 2.8)		4
2.4	Všeobecná kvalita materiálů testu (testové brožury, odpověďové archy, testové objekty, software atd.):	4
2.5	Kvalita lokální adaptace testu (pokud byl test přeložen a adaptován do místního jazyka):	1,5
2.6	Snadnost, s jakou může respondent testu porozumět úkolu:	5
2.7	Snadnost, s jakou mohou být respondentem testu tvořeny reakce nebo odpovědi:	5
2.8	Kvalita položek:	3
Recenzentovy komentáře týkající se dokumentace: (komentáře principů, designu, vývoje testu a jeho přijatelnosti)		
<p>MMG vychází z teorie Murraye, McClellanda a Wintera o existenci tří hlavních motivačních potřeb – afiliace, výkonu a moci. Představuje sjednocení měření motivů, které byly v minulosti mřížkovou technikou měřeny samostatně – odtud jsou převzaty také obrázky a tvrzení. Současná verze je čtvrtým zkrácením, oproti třetí verzi došlo k redukci počtu položek z 168 na 94, cílem bylo zachovat jenom takové položky, které nejlépe diskriminují. Bližší informace o postupech zkrácení manuál neposkytuje, uživatel testu tak nemá dost informací pro zhodnocení korektnosti výběru položek. Veškerá psychometrická ověření byla prováděna na německém vzorku. V manuálu</p>		

chybí informace o ekvivalenci testu v českém prostředí, tedy o způsobu překladu testových položek, ověření adekvátnosti použitého obrazového materiálu a jejich pilotním ověření, pokud bylo provedeno.

.....

Část 7: Hodnocení norem, reliability a validity

.....

Položky mají být posuzovány n/a nebo 0 až 5 (jsou přijatelné poloviční ratingy)

Rating

Hodnocení technických informací – celková adekvátnost: (Tento celkový rating se získá použitím posouzení založeného na hodnotách ratingů daných pro položky 2.9 – 2.11)	1,5
---	------------

Informace o normách nebo referenční skupině

2.9	Celková adekvátnost:	1
2.9.1	Vhodnost pro lokální použití, ať už pro lokální nebo mezinárodní normy: [n/a] Nepoužitelné 0 Žádná informace nepodána. 1 Není lokálně relevantní (např. nevhodné zahraniční výběry). 3 Lokální výběr z obecné populace nebo nelokální normy, které lze použít s varováním. 4 Výběry lokální země nebo relevantní mezinárodní výběry s dobrou relevancí pro zamýšlenou aplikaci. 5 Výběry lokální země nebo relevantní mezinárodní výběry vybrané z dobře definovaných výběrů z relevantních aplikačních oblastí.	1
2.9.2	Vhodnost pro zamýšlené aplikace: [n/a] Nepoužitelné 0 Žádná informace nepodána. 1 Norma nebo normy nejsou adekvátní pro zamýšlené aplikace. 3 Adekvátní normy pro obecnou populaci a/nebo rozmezí normativních tabulek. 4 Dobré rozmezí normativních tabulek. 5 Vynikající rozmezí výběrově relevantních norem vztahujících se k věku a pohlaví, s informacemi o dalších rozdílech v rámci skupin (např. směs etnických skupin).	1
2.9.3	Velikosti výběrů: [n/a] Nepoužitelné 0 Žádná informace nepodána. 1 Neadekvátní výběry (např. méně než 150). 3 Adekvátní výběry (např. 150-300). 4 Velké výběry (např. 300-1000). 5 Velmi velké výběry (např. 1000+).	5
2.9.4	Procedury použité při výběru souboru: ☐ Žádná informace neposkytnuta ☐ Reprezentativní populaci [sumarizujte kritéria] ☒ Nahodilá ☐ Náhodná	1

2.9.5	<p>Kvalita informací poskytnutých o minoritní/chráněné skupině, rozdílech, vlivech věku, rodu atd.:</p> <p>[n/a] Nepoužitelné</p> <p>0 Žádná informace nepodána.</p> <p>1 Neadekvátní informace.</p> <p>3 Adekvátní obecné informace s minimální analýzou.</p> <p>4 Dobré popisy a analýzy skupin a rozdílů</p> <p>5 Vynikající série analýz a diskuse o relevantních tématech vztahujících se k použití a interpretaci.</p>	0
<p>2.9.6 Komentáře recenzentů k normám: Stručná zpráva o normách a jejich historii, včetně informací o doporučeních učiněných vydavatelem/autorem pro aktualizaci norem obvyklým způsobem.</p>		
<p>Normalizační soubor je tvořen 1919 osobami (44% žen), jedná se o spojení šesti různých vzorků ze studií provedených v Německu v letech 1995-1998. České normy zcela chybí. Normy umožňují transformaci hrubých skóru na percentily a T-skóry v kategoriích „ženy“ a „muži“. Většina respondentů byli studenti nebo absolventi VŠ studia, tedy nereprezentativní vzhledem k obecné populaci. Nejsou uvedeny deskriptivní statistiky a pouze stručné informace o výběru souborů, nelze proto zhodnotit, zda je vytvoření souhrnných norem pro dospělou populaci bez rozdílů věku a profese oprávněné. Ve vzorku navíc nebyli zahrnuti adolescenti a klinická populace, přestože je metoda určena i pro tyto skupiny, z toho vyplývá, že normy zřejmě nejsou reprezentativní pro poslední dvě zmíněné populace. Žádná doporučení ohledně aktualizace norem nejsou poskytnuta.</p>		

Validita

2.10	Celková adekvátnost:	3
2.10.1	Konstruktová validita – celková adekvátnost	3
2.10.1.1	<p>Použité plány:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Žádná informace nepodána ☒ Korelace s dalšími nástroji a výkonovými kritérii ☐ Vnitroškálový (korelace položky se zbytkem) ☐ Rozdíly mezi skupinami ☐ Matice mnoha rysů a mnoha metod (MTMM) ☒ Explorační faktorová analýza ☒ Konfirmační faktorová analýza ☐ Experimentální plány ☐ Jiné: 	
2.10.1.2	<p>Velikosti výběrů:</p> <p>0 Žádná informace neposkytnuta.</p> <p>1 Jedna neadekvátní studie (např. velikost výběru menší než 100).</p> <p>3 Jedna adekvátní studie (např. velikost výběru 100-200).</p> <p>4 Více než jedna adekvátní nebo velká studie.</p> <p>5 Dobrá série adekvátních až rozsáhlých studií.</p>	3
2.10.1.3	<p>Procedura výběru souboru:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Žádná informace neposkytnuta ☐ Reprezentativní vůči populaci [sumarizujte kritéria] ☒ Nahodilá ☐ Náhodná 	

2.10.1.4	Medián a rozsah korelací mezi testem a dalšími podobnými testy: 0 Žádná informace neposkytnuta. 1 Neadekvátní ($r < 0.55$). 3 Adekvátní ($0.55 < r < 0.65$). 4 Dobrý ($0.65 < r < 0.75$). 5 Vynikající ($r > 0.75$)	1
2.10.1.5	Kvalita nástrojů jako kritérií nebo markerů: 0 Žádná informace neposkytnuta. 1 Poskytnuta neadekvátní informace. 3 Adekvátní kvalita. 4 Dobrá kvalita. 5 Vynikající kvalita s širokým rozsahem relevantních markerů pro konvergentní a divergentní validizaci.	0
2.10.1.6	Analýzy diferenciálního fungování položek (DIF): [N/A] Nepoužitelné 0-5 hodnocení kvality DIF analýzy	N/A
2.10.2	Validita vztahující se ke kritériu - celková adekvátnost	1
2.10.2.1	Popis použitých kritérií a charakteristik populací: (zatrhněte tolik, kolik je použitelných) <ul style="list-style-type: none"> ☒ Souběžná ☒ Prediktivní ☐ Postdiktivní 	
2.10.2.2	Velikosti výběrů: 0 Žádná informace neposkytnuta. 1 Jedna neadekvátní studie (např. velikost výběru menší než 100). 3 Jedna adekvátní studie (např. velikost výběru 100-200). 4 Jedna velká nebo více než jedna adekvátně rozsáhlá studie. 5 Dobrá série adekvátních až rozsáhlých studií.	1
2.10.2.3	Procedura výběru souboru: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Žádná informace neposkytnuta ☐ Účelná nebo reprezentativní ☒ Nahodilá ☐ Náhodná 	
2.10.2.4	Medián a rozsah korelací mezi testem a kritérii: 0 Žádná informace neposkytnuta. 1 Neadekvátní (např. $r < 0.2$). 3 Adekvátní (např. $0.2 < r < 0.35$). 4 Dobrý (např. $0.35 < r < 0.50$). 5 Vynikající (např. $r > 0.50$)	0
2.10.3 Komentáře recenzenta týkající se validity:		
<p>Co se týká obsahové validity, uživatel testu nemá mnoho možností posoudit míru, jakou obsah položek reflektuje příslušné konstrukty. Autoři uvádí pouze to, že položky byly empiricky vybrány tak, aby obsahovaly specifické motivově-tematické podněty a aktivovaly nevědomé motivy.</p> <p>Faktorová validita byla ověřena skrze korelace mezi škálami. Motivy očekávání a strachu spolu korelují slabě (max $r=0,29$ při $p<0,01$), středně vysoké korelace jsou pak vždy mezi třemi motivy očekávání ($r=0,39$ až $r=0,57$ při $p<0,01$) a třemi motivy strachu ($r=0,36$ až $r=0,45$ při $p<0,01$), což je v souladu s teoretickým předpokladem o existenci určitého generalizovaného očekávání/strachu. Vzhledem k hodnotám korelace by vhodné ověřit inkrementální validitu, kterou autoři nekomentují. Analýza rozptylových komponent s následnou rotací Varimax ($N=280$) poukazuje na třífaktorový model vysvětlující 58,7% celkového rozptylu. Faktory jsou pojmenovány jako všeobecný faktor strachu (30,4 % celkového rozptylu, vlastní hodnota = 3,64; velikosti faktorových nábojů mezi 0,5 a 1,7), faktor očekávání motivu výkonu a moci (20,4 % celkového rozptylu, vlastní hodnota = 2,45; velikosti faktorových nábojů mezi 0,66 a 0,75), třetí faktor je jen očekávání afiliace (8 % celkového rozptylu, vlastní hodnota = 0,96; velikosti faktorových nábojů mezi 0,67 a 0,89). Finální</p>		

tříkomponentový model byl následně ověřován pomocí konfirmační faktorové analýzy na tomtéž vzorku ($N_1 = 280$), což je kontroverzní postup, vhodnější by bylo provést konfirmační analýzu na jiném vzorku. Tento model nevykazoval příliš dobrou shodu modelu s daty ($\chi^2 = 247,5$, $p < 0,001$, $\chi^2/df = 4,5$, $GFI = 0,88$, $AGFI = 0,83$). Dle autorů nejlepší shodu s daty vykazuje šestifaktorový model, kde jsou očekávání korelovaná a strachy korelované ($\chi^2 = 123,5$, $p < 0,001$, $\chi^2/df = 2,6$, $GFI = 0,94$, $AGFI = 0,90$), což odpovídá teoretické struktuře MMG se šesti základními faktory. Logicky by dával smysl také dvoufaktorový model s všeobecným faktorem strachu a všeobecným faktorem očekávání ($\chi^2 = 192,3$, $p < 0,001$, $\chi^2/df = 3$, $GFI = 0,90$, $AGFI = 0,86$).

Konstruktová validita byla ověřována na vzorku $N = 94$ s pomocí osobnostního dotazníku *Personality Research Form* (PRF), který také měří motivy afiliace, moci a výkonu. Na základě korelace mezi odpovídajícími dimenzemi MMG a PRF mezi $r = 0,22$ a $r = 0,23$ při $p < 0,05$ autoři považují požadavek konvergence za splněný, nízké korelace vysvětlují tím, že PRF pravděpodobně měří motivy více na základě vědomého sebehodnocení, tj. explicitní. Dle mého názoru je však takto nízká hodnota korelace nedostatečným důkazem pro vzájemný vztah mezi proměnnými, pro ověření konvergentní validity je navíc žádoucí porovnávat souvislost MMG s metodou, která se pojetím konstruktů motivace (implicitní vs. explicitní) neliší. Korelace mezi irelevantními komponentami MMG a PRF jsou v souladu s teorií nízké a nevýznamné, což lze považovat za důkaz diskriminační validity, ta ale sama o sobě pro dobrou konstruktovou validitu nestačí. Vedle MMG a PRF byly u probandů zjišťovány explicitní motivy afiliace, výkonu a moci (sebehodnocením). Jako důkaz diskriminační validity jsou přijímány nízké korelace mezi škálami MMG a sebehodnocením motivů ve vztahu k reálnému, ideálnímu a požadovanému já ($r = 0,01$ až $r = 0,15$ při $p > 0,05$), což autoři kvitují jako doklad toho, že MMG na rozdíl od sebehodnocení měří implicitní motivaci. Vzhledem k tomu, že nevíme, jaká metoda a s jakými psychometrickými vlastnostmi byla k měření sebeobrazu motivů použita, nepůsobí ani tento důkaz důvěryhodně.

K důkazům externí validity autoři uvádí šest relevantních korelačních studií, chybí ale popisné údaje respondentů a způsobu výběru vzorku, proto zobecnitelnost na jiné populace, prostředí a časová období není možné zhodnotit. Jedná se spíše o důkazy kriteriální validity (souběžné a prediktivní), chybí informace o velikosti vzorků a velikosti efektu.

Reliabilita

2.11	Celková adekvátnost: <i>(Tento celkový rating se získá na základě posouzení hodnot ratingů daných v položkách 2.11.1–2.10.2.4. Neprůměrujte pouze čísla, abyste získali celkový rating.)</i>	1,5
2.11.1.	Poskytnutá data týkající se reliability: <i>(vyberte jednu možnost)</i> ☐ Uveden pouze jeden koeficient reliability ☐ Uveden pouze jeden odhad standardní chyby měření ☒ Koeficienty reliability pro několik různých skupin ☐ Standardní chyba měření uvedená pro několik různých skupin	
2.11.1	Vnitřní konzistence:	
2.11.1.1	Velikost výběru: 0 Neposkytnuta žádná informace. 1 Jedna neadekvátní studie (např. rozsah výběru menší než 100). 3 Jedna adekvátní studie (např. rozsah výběru 100-200). 4 Jedna rozsáhlá nebo více než jedna adekvátně rozsáhlá studie. 5 Dobrá série adekvátních až rozsáhlých studií. [N/A] Nepoužitelné.	4

2.11.1.2	Medián koeficientů: 0 Neposkytnuta žádná informace. 1 Neadekvátní (např. $r < 0.7$) 3 Adekvátní (např. $r = 0.7$ až 0.79) 4 Dobrý (např. $r = 0.8$ až 0.89) 5 Vynikající (např. $r > 0.9$) [N/A] Nepoužitelné.	1
2.11.2	<i>Testová-retestová stabilita:</i>	
2.11.2.1	Rozsah výběru: 0 Neposkytnuta žádná informace. 1 Jedna neadekvátní studie (např. rozsah výběru menší než 100). 3 Jedna adekvátní studie (např. rozsah výběru 100-200). 4 Jedna rozsáhlá nebo více než jedna adekvátně rozsáhlá studie. 5 Dobrá série adekvátních až rozsáhlých studií.	1
2.11.2.2	Medián koeficientů: 0 Neposkytnuta žádná informace. 1 Neadekvátní (např. $r < 0.6$) 3 Adekvátní (např. $r = 0.6$ až 0.69) 4 Dobrý (např. $r = 0.7$ až 0.79) 5 Vynikající (např. $r > 0.8$)	4
2.11.3	<i>Reliabilita jako ekvivalence:</i>	
2.11.3.1	Rozsah výběru: 0 Neposkytnuta žádná informace. 1 Jedna neadekvátní studie (např. rozsah výběru menší než 100). 3 Jedna adekvátní studie (např. rozsah výběru 100-200). 4 Jedna rozsáhlá nebo více než jedna adekvátně rozsáhlá studie. 5 Dobrá série adekvátních až rozsáhlých studií. [N/A] Nepoužitelné.	N/A
2.11.3.2	Medián koeficientů: 0 Neposkytnuta žádná informace. 1 Neadekvátní (např. $r < 0.6$) 3 Adekvátní (např. $r = 0.6$ až 0.69) 4 Dobrý (např. $r = 0.7$ až 0.79) 5 Vynikající (např. $r > 0.8$) [N/A] Nepoužitelné	N/A

2.11.4 Komentáře recenzentů k reliabilitě:

- Komentujte intervaly spolehlivosti pro koeficienty reliability
- Uveďte Spearmanovy-Brownovy ekvivalenty

Byla vypočtena test-retest reliabilita a vnitřní konzistence MMG. Hodnoty test-retest korelace variují na vzorku $N=97$ pro jednotlivé dimenze mezi $r=0,77$ a $r=0,92$, ale kvůli extrémně krátkému retestovému interval (40 minut) získané hodnoty nelze považovat za důkaz test-retest reliability. Obecná doporučení o časovém intervalu pro retestování se pohybují v řádu několika dní/týdnů až po 3 měsíce.

Vnitřní konzistence byla odhadnuta pomocí koeficientu Cronbachovo alfa pro jednotlivé dimenze na dvou separátních vzorcích ($N_1 = 280$; $N_2 = 1216$). V obou případech vypočtené hodnoty Cronbachovo alfa mezi 0,61 (Očekávání afiliace) a 0,72 (Očekávání kontroly, Strach z odmítnutí) svědčí pro příliš velkou chybu měření. Například v dimenzi Očekávání afiliace se „skutečná“ hodnota naměřeného skóru v T-skóre pohybuje na 95% intervalu spolehlivosti v rozmezí ± 12 bodů kolem dosažené střední hodnoty, což je zkreslení o více než jednu směrodatnou odchylku. Nízká reliabilita je zřejmě způsobena (záměrnou) heterogenitou podnětových obrázků. Autoři argumentují, že nízká vnitřní konzistence neohrožuje konstruktovou validitu a že předpoklady klasické testové teorie nejsou vhodné pro projektivní měření motivů (Schmalt a kol., 2010), protože pokud je v jedné projekci vyjádřena (a částečně uspokojena) určitá potřeba, neprojeví se stejnou měrou při dalším podnětu (oproti předpokladu klasické testové teorie) (Smith, 1992). Za směrodatné tak autoři zřejmě považují zejména hodnoty test-retest reliability, které hodnotí jako uspokojivě vysoké.

K výpočtu test-retest reliability byla probandům ($N = 97$) předložena MMG podruhé s časovým odstupem 40 minut. Hodnoty korelace variují pro jednotlivé dimenze mezi $r = 0,77$ a $r = 0,92$, nicméně nelze pochybovat, že jsou ovlivněny paměťovou stopou. Velmi krátký interval mezi testováními může také způsobit, že lidé mylně interpretují situaci jako zkoušku jejich schopnosti být konzistentní (Polit, 2014). Doporučení o časovém intervalu pro retestování se pohybují v řádu několika dní až týdnů (Hogan, 2014) až po 3 měsíce (Kline, 2000). Získané hodnoty tedy nelze vzhledem k extrémně krátkému časovému retestovému intervalu a poměrně malému vzorku respondentů považovat za důkaz test-retest reliability.

Část 9:

Závěrečné hodnocení:

3.0 Hodnotící zpráva testu:

Tato část by měla obsahovat stručné, jasně obhájené posouzení nástroje/produktu. Mělo by popisovat jeho pro a proti a poskytnout určitá obecná doporučení týkající se toho, jak a kdy by se měl používat – spolu s varováními (kde jsou potřebná) týkajícími se případů, kde by se používat neměl.

Metoda vychází z konzistentní teorie, která je v manuálu přehledně a srozumitelně popsána. Její současná podoba je výsledkem dlouhodobého vývoje a ověřeného užívání mřížkové techniky při měření jednotlivých motivů.

Vyzdvihují snahu autorů o zaměření se na dílčí oblasti validity a jejich podrobný popis, důkazy o konvergentní ani diskriminační validitě ale nejsou příliš přesvědčivé. Zdá se, že MMG skutečně měří a rozlišuje vyhledávací vs. vyhýbavé motivační tendence, ale nelze se spolehnout na to, že se jedná výhradně o implicitní motivaci. MMG také nediskriminuje spolehlivě mezi jednotlivými komponentami očekávání a jednotlivými komponentami strachu. Vzhledem k vysokým korelacím je třeba ověřit inkrementální validitu škál. Sporná je také faktorová validita metody. Vzájemné souvislosti mezi faktory poukazují na možnost sloučení škál, ale autoři s tímto zjištěním příliš nepracují a (zřejmě vzhledem k teorii) přijímají jako nejvhodnější šestifaktorový model *a priori* stanovenými faktory. Schüler a kol. (2015) doporučují po stránce validity za jednoznačně preferované měřítko implicitních motivů afiliace, výkonu a moci *Picture Story Exercise*, nevýhodou jsou však jeho vyšší nároky na znalosti administrátora a čas potřebný k vyhodnocení a absence české adaptace.

Přestože se autoři snažili o podrobný popis psychometrických vlastností metody, mělo by být více pozornosti věnováno proceduře výběru položek a postupech uplatněných při zkrácení testu, o kterém víme z manuálu jen málo. Spolu se zkrácením délky testu a času potřebného k administraci poklesla také vnitřní konzistence škál a reliabilita v tomto smyslu nedosahuje hodnot doporučených pro potřeby individuální diagnostiky. Problematickou je i stabilita měření v čase, kterou kvůli příliš krátkému retestovému intervalu nelze považovat za relevantní důkaz test-retest reliability.

Silnou stránkou je velikost souhrnného normalizačního vzorku, nevýhodou pak je zastaralost norem a zejména absence lokálních norem, které využitelnost metody v českém prostředí zásadním způsobem limitují. Současný překlad se zdá být místy poněkud kostrbatý a nemáme důkazy o tom, že obrázky (např. Armáda nebo Věznice) jsou vzhledem k národní historii přenositelné z německého na české prostředí. Výsledky studie zaměřené na srovnávání

výkonové motivace české populace s americkou (Lanik a kol., 2009) specifíčnost českého vzorku potvrdily, je proto neopodstatněné se na současné německé normy odkazovat. V případě provedení nové standardizace by měly být ve vzorku zastoupeni nejen studenti/absolventi VŠ studia, chceme-li zobecňovat výsledky na dospělé populaci obecně. Autory zamýšlené využití metody je také pro adolescenty a klinickou populaci, nicméně i v současné německé verzi ověření fungování metody s těmito cílovými skupinami chybí.

Domnívám se, že vzhledem k výše uvedeným nedostatkům v otázkách validity a reliability je potřeba před použitím metody v praxi nejprve psychometricky adaptovat MMG na českou kulturu a jazyk, nikoli pouze přeložit manuál a položky. Alternativou k měření implicitní motivace může být *Picture Story Exercise*, který se podle Schüler a kol. (2015) jeví jako psychometricky kvalitnější a jehož adaptace do češtiny by mohla být výhodnější než adaptovat MMG. Vzhledem k psychometrickým nedostatkům MMG nelze ve stávající verzi doporučit pro personální výběr a pro individuální diagnostiku v otázkách rozhodování o důležitých otázkách jako je pracovní uplatnění a volba profese, jak navrhuji autoři.

3.1 Závěry:

Multimotivační mřížka má zajímavý potenciál, výhodou je například nízké riziko zfalšovateľnosti výsledků, dále rychlá a snadná administrace i vyhodnocení a také malý vliv examinátora na skórování (vysoká shoda posuzovatelů), což nebývá u projektivních metod standardem. Z pohledu testované osoby je výhodou také atraktivita podnětového materiálu a nízké nároky na kognitivní schopnosti. Nicméně metoda nedosahuje standardů psychologického testování v otázkách validity a reliability a její poslední vydání z roku 2000 nereflektuje závěry výzkumů z posledních let. Navíc ji nelze kvůli chybějící české adaptaci a odpovídajícím normám využít v tuzemském kontextu. Ve svojí současné podobě, kterou je pouze český překlad, je dle mého názoru pro české psychology akceptovatelná maximálně v rámci diagnostického rozhovoru, kdy reakce probanda na obrazové podněty mohou být doplněny otázkami examinátora, a mohou tak doplnit celkový klinický obraz v rámci individuálního poradenství.

4.0 Doporučení (vyberte jedno)

Všechny následující charakteristiky uvedené níže by měly mít ratingy [n/a], [2], [4], [5], pokud by měl být nástroj „doporučen“ pro obecné použití (hodnocení 5 nebo 6):

[2.9] Normy a referenční skupiny
[2.10.1] Konstruktová validita
[2.10.2] Kriteriaální validita
[2.11] Reliabilita - celková
[2.12] Počítačově generované zprávy

Pokud má kterýkoli z výše uvedených ratingů hodnotu [] nebo [1], nástroj by měl být klasifikován pod doporučením 1, 2, 3 nebo 4, nebo klasifikován pod doporučením 7 "jiné" s adekvátním vysvětlením.

- 1 Pouze výzkumný nástroj. Ne pro užití v praxi.
- 2 Vhodný pouze pro užití expertním uživatelem za pečlivě kontrolovaných podmínek nebo ve velmi omezených aplikačních oblastech
- 3 Vhodný pro použití pod supervizí v aplikační(ch) oblasti(ech) definovaných distributorem, libovolnými uživateli s obecnými kompetencemi pro používání a administraci testů
- 4 Vyžaduje další vývoj. Vhodný pouze pro použití ve výzkumu.
- 5 Vhodný pro používání v aplikační(ch) oblasti(ech) definovaných distributorem, uživateli testů, kteří splňují speciální kvalifikační požadavky distributora
- 6 Vhodný pro sebevyšetření bez supervise v aplikační(ch) oblasti(ech) definovaných distributorem
- 7 Jiné:

5 Odkazy k poznámkám a bibliografie

Lanik, M., Thornton, G., Hoskovicova, S. (2009). A flat world? A comparative study of achievement motivation in the czech republic and the united states. *Studia Psychologica*, 51(1), 69–84.

Lawrence, S., Jordan, P. (2009). Testing an explicit and implicit measure of motivation. *International Journal of Organizational Analysis*, 17(2), 103–120. doi: [10.1108/19348830910948959](https://doi.org/10.1108/19348830910948959)

Schmalt, H.-D., Sokolowski, K., & Langens, T. (2010). *Multimotivační mřížka (MMG)*. Praha a Bratislava: Psychodiagnostika.

Schmalt, H.-D., Sokolowski, K., & Langens, T. (2011). *Multi motive grid for affiliation, achievement and power*. Schuhfried: Vienna Test System.

Schüler, J., Brandstätter, V., Wegner, M., Baumann, N. (2015). Testing the convergent and discriminant validity of three implicit motive measures: PSE, OMT, and MMG. *Motivation and Emotion*, 39(6), 839–857. doi: [10.1007/s11031-015-9502-1](https://doi.org/10.1007/s11031-015-9502-1)

Smith, C. P. (1992). Reliability issues. In C. P. Smith, J. W. Atkinson, D. C. McClelland, & J. Veroff (Eds.), *Motivation and personality: Handbook of thematic content analysis* (p. 126–139). Cambridge University Press. doi: [10.1017/CBO9780511527937.009](https://doi.org/10.1017/CBO9780511527937.009)

Měřené konstrukty:

Implicitní motivace měřená 6 škálami: Očekávání afiliace, Očekávání úspěchu, Očekávání kontroly, Strach z odmítnutí, Strach z neúspěchu, Strach ze ztráty kontroly.